

Hørings svar: Høring - innspill til handlingsplan for økt andel grønne og innovative offentlige anskaffelser

Dette er saken

I stortingsmeldingen om smartere innkjøp (Meld. St. 22 (2018–2019)) varslet regjeringen en handlingsplan for økt andel grønne og innovative anskaffelser. Oppdraget er gitt til Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi), som skal utarbeide planen i samarbeid med Miljødirektoratet.

Viktige og nødvendige klimatiltak

Offentlig sektor bruker over 500 milliarder kroner hvert år på innkjøp. Om lag en tredel av dette går til bygg og anlegg i stat og kommuner. Det brukes også betydelige summer på transport og IKT. Omfanget gjør offentlige anskaffelser til et effektivt virkemiddel for å løse samfunnsutfordringer, som for eksempel klimakrisa og behovet for arbeidsplasser.

Anskaffelsene bidrar årlig til klimagassutslipp på rundt 12 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, ifølge en rapport utarbeidet av Oslo Economics, CICERO og Inventura på oppdrag for Difi (Gevinstanalyser av grønne anskaffelser, 2018). Samme rapport viser til at grønnere offentlige anskaffelser kan redusere klimagassutslippene med anslagsvis 8 millioner tonn. Det er et betydelig bidrag til å senke Norges totale utslipp, som i 2018 var på 52 millioner tonn (SSB).

Rapporten har vurdert klimagevinsten ved å forgrønne ti offentlige anskaffelser, hvor av fem er transportanskaffelser og tre er bygganskaffelser. Foruten de direkte miljøvirkningene, har anskaffelsene også bidratt til å øke produksjonen av miljøvennlig teknologi og utvikling av leverandørmarkedene.

Bidrar til arbeidsplasser

IT-næringen er høyproduktiv og har mer enn 100 000 ansatte. Den er en av de aller viktigste næringene vi har. Det gjelder både i kraft av egen størrelse og potensial, og fordi den bidrar med innovasjon og utslippsreduksjoner i andre næringer og i offentlig sektor. Det kan for eksempel være IT til bruk i strømstyring som reduserer elektrisitetsbruken i bygg, til å håndtere ubalanse i kraftnettet eller for å gi en mer effektiv trafikkavvikling. Det kan også være ulike teknologier som gjør velferdstilbudene bedre, for eksempel mobilapper som hjelper til med språk og kommunikasjon eller løsninger som gjør det lettere å følge med på egen helse.

Det offentlige må i større grad bruke sin innkjøpsmakt til å legge til rette for nye arbeidsplasser i IT-næringen i Norge.

Det samme gjelder innen elektrifisering, som er Norges viktigste klimatiltak fordi omtrent halvparten av vår energibruk er fossil. En rapport fra Menon Economics fra 2019, utarbeidet på oppdrag fra EnergiNorge, har kartlagt eksportpotensialet i elektrifiseringsteknologi. Ved en rask og storstilt elektrifisering av Norge, hvor kjent teknologi legges til grunn, anslås inntjeningen til 210 milliarder over de neste 20 årene. Dette tilsvarer 105.000 nye årsverk i leverandørindustrien offshore, ifølge rapporten. I intervjuene blant etterspørrere og utviklere av miljøvennlig teknologi trekkes offentlige anskaffelser, spesielt i transportsektoren og bygg- og anlegg, fram som sentralt for å realisere potensialet.

Det trengs kompetanse og finansering

I Norge er offentlige anskaffelser desentralisert med ca. 3 000 oppdragsgivere. Målet om økt andel grønne og innovative offentlige anskaffelser nås ikke uten at oppdragsgiverne har kapasitet og kompetanse til å gjennomføre dette.

Stortingsmeldingen om smartere innkjøp trekker fram kompetanse og kostnader som barrierer for å lykkes med økt andel grønne og innovative offentlige anskaffelser. Det er viktig at handlingsplanen inneholder konkrete tiltak for å overvinne disse.

EL og IT Forbundet ber om at handlingsplanen inneholder følgende:

- Krav til miljøvekting i anskaffelser heves fra minimum 30 prosent til 50 prosent
- Krav om utslippsfrie anleggsplasser
- Krav om bruk av energieffektiv teknologi og miljøvennlige materialer ved rehabilitering og bygging av offentlige bygg. Smarthus må være standard i alle nye, offentlige bygg.
- Ved innkjøp av kjøretøy og transporttjenester, som for eksempel kollektivtransport eller drosje, skal det kreves nullutslippskjøretøy
- Styrkning av Klimasats, støtteordningen for klimasatsinger i kommuner og fylkeskommuner
- Det statlige tilskuddet til Leverandørutviklingsprogrammet styrkes
- Opprettelse av et teknologifond som kommuner kan benytte seg av for å ta i bruk digitale løsninger og velferdsteknologi
- Detaljerte kravspesifikasjoner i IKT-bestillinger erstattes med behovsbeskrivelser og økt bruk av dialog og forhandlinger
- Difi får ressurser til å tilby en effektiv og styrket veiledning til oppdragsgivere
- Krav om tariffavtale i offentlige anbud. Det sikrer bruk av seriøse aktører, og er en viktig del av kvalitetssikringen ved offentlige anskaffelser.
- Tildelingsbrevene fra ansvarlig departement til de enkelte underliggende virksomheter skal sette konkrete krav til bruk av grønne og innovative offentlige anskaffelser

Lykke til med et viktig arbeid! Ikke nøl med å ta kontakt dersom noe er uklart eller om dere har oppfølgingsspørsmål.

Vennlig hilsen

Robert Kippe, kommunikasjonssjef i EL og IT Forbundet

95 12 90 78